

L. A. BILL No. XXXVIII OF 2026.

A BILL

**FURTHER TO AMEND THE MUMBAI MUNICIPAL CORPORATION ACT,
THE MAHARASHTRA MUNICIPAL CORPORATIONS ACT AND THE
५ MAHARASHTRA MUNICIPAL COUNCILS, NAGAR PANCHAYATS AND
INDUSTRIAL TOWNSHIPS ACT, 1965.**

सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३८.

**मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम आणि महाराष्ट्र
नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ यांमध्ये आणखी सुधारणा
१० करण्याकरिता विधेयक.**

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते;

१८८८ चा ३.

१९४९ चा ५९.

१९६५ चा

महा. ४०.

आणि, ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र
महानगरपालिका अधिनियम आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम,
१९६५ यांमध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे
१५ आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली होती आणि, म्हणून, त्यांनी

दिनांक १७ जून २०२६ रोजी महाराष्ट्र नगरपालिका कायदे (सुधारणा) अध्यादेश, २०२६ हा, प्रख्यापित केला होता ;

२०२६ चा
महा. अध्या.
९.

आणि ज्याअर्थी, उक्त अध्यादेश राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रुपांतर करणे इष्ट आहे ; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या सत्याहत्तराव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

प्रकरण एक

५

प्रारंभिक

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ. १. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र नगरपालिका कायदे (सुधारणा) अधिनियम, २०२६, असे म्हणावे.

(२) तो, दिनांक १७ जून २०२६ रोजी अंमलात आला असल्याचे मानण्यात येईल.

प्रकरण दोन

१०

मुंबई महानगरपालिका अधिनियमाची सुधारणा

सन १८८८ चा
अधिनियम क्रमांक ३
याच्या कलम ५ब ची
सुधारणा.

२. मुंबई महानगरपालिका अधिनियम (यात यापुढे, या प्रकरणात ज्याचा निर्देश, “मुंबई महानगरपालिका अधिनियम” असा केला आहे) याच्या कलम ५ब मधील, दुसऱ्या परंतुकानंतर, पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल :—

१८८८ चा ३.

“परंतु तसेच, अशी व्यक्ती दिनांक १५ जानेवारी २०२६ रोजी किंवा त्यानंतर परंतु महाराष्ट्र नगरपालिका कायदे (सुधारणा) अधिनियम, २०२६ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकास किंवा त्यापूर्वी झालेल्या निवडणुकांमध्ये निवडून आली असेल, आणि जर त्या व्यक्तीने ती निवडून आल्याचे घोषित झाले असेल त्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या कालावधीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात कसूर केली असेल तर, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल आणि ती पालिका सदस्य म्हणून राहण्यास अपात्र ठरेल.”.

१५ २०२६ चा
महा. .

२०

सन १८८८ चा
अधिनियम क्रमांक ३
याच्या कलम ३७ ची
सुधारणा.

३. मुंबई महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ३७ मध्ये, पोट-कलम (२अ) मधील, दुसऱ्या परंतुकानंतर, पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल :—

“परंतु तसेच, अशी व्यक्ती दिनांक १५ जानेवारी २०२६ रोजी किंवा त्यानंतर परंतु महाराष्ट्र नगरपालिका कायदे (सुधारणा) अधिनियम, २०२६ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकास किंवा त्यापूर्वी झालेल्या निवडणुकांमध्ये निवडून आली असेल, आणि जर त्या व्यक्तीने ती निवडून आल्याचे घोषित झाले असेल त्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या कालावधीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात कसूर केली असेल तर, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल आणि ती महापौर म्हणून राहण्यास अपात्र ठरेल.”.

२०२६ चा
महा. .

२५

प्रकरण तीन

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाची सुधारणा

३०

सन १९४९ चा
अधिनियम क्रमांक
५९ याच्या कलम
५ब ची सुधारणा.

४. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम (यात यापुढे, या प्रकरणात, ज्याचा निर्देश, “महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम” असा केला आहे) याच्या कलम ५ब मधील, दुसऱ्या परंतुकानंतर, पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल :—

१९४९ चा
५९.

“परंतु तसेच, अशी व्यक्ती दिनांक १५ जानेवारी २०२६ रोजी किंवा त्यानंतर परंतु महाराष्ट्र नगरपालिका कायदे (सुधारणा) अधिनियम, २०२६ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकास किंवा त्यापूर्वी झालेल्या निवडणुकांमध्ये निवडून आली असेल, आणि जर त्या व्यक्तीने, ती निवडून आल्याचे घोषित झाले असेल त्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या कालावधीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात

२०२६ चा
महा. .

३५

कसूर केली असेल तर, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल आणि ती पालिका सदस्य म्हणून राहण्यास अपात्र ठरेल.”.

५. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम १९ मध्ये, पोट-कलम (१ब) मधील, दुसऱ्या परंतुकानंतर, पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल :—

सन १९४९ चा
अधिनियम क्रमांक
५९ याच्या कलम
१९ ची सुधारणा.

५

२०२६ चा
महा. .

“परंतु तसेच, अशी व्यक्ती दिनांक १५ जानेवारी २०२६ रोजी किंवा त्यानंतर परंतु महाराष्ट्र नगरपालिका कायदे (सुधारणा) अधिनियम, २०२६ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकास किंवा त्यापूर्वी झालेल्या निवडणुकांमध्ये निवडून आली असेल, आणि जर त्या व्यक्तीने, ती निवडून आल्याचे घोषित झाले असेल त्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या कालावधीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात कसूर केली असेल तर, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल आणि ती महापौर म्हणून राहण्यास अपात्र ठरेल.”.

१०

प्रकरण चार

महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ याची सुधारणा

६. महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ (यात यापुढे या प्रकरणात ज्याचा निर्देश “महाराष्ट्र नगरपरिषदा अधिनियम ” असा केला आहे) याच्या कलम ९अ मधील, १५ दुसऱ्या परंतुकानंतर, पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल :—

सन १९६५
चा महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक
४० याच्या कलम
९अ ची सुधारणा.

२०२६ चा
महा. .

“परंतु तसेच, अशी व्यक्ती दिनांक २ डिसेंबर २०२५ रोजी किंवा त्यानंतर परंतु महाराष्ट्र नगरपालिका कायदे (सुधारणा) अधिनियम, २०२६ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकास किंवा त्यापूर्वी झालेल्या निवडणुकांमध्ये निवडून आली असेल, आणि जर त्या व्यक्तीने, ती निवडून आल्याचे घोषित झाले असेल त्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या कालावधीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात कसूर केली असेल तर, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल आणि ती परिषद सदस्य म्हणून राहण्यास अपात्र ठरेल.”.

२०

सन १९६५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४० याच्या कलम ५१-१ब ची सुधारणा.

७. महाराष्ट्र नगरपरिषदा अधिनियमाच्या कलम ५१-१ब मधील, दुसऱ्या परंतुकानंतर, पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल :—

“परंतु तसेच, अशी व्यक्ती दिनांक २ डिसेंबर २०२५ रोजी किंवा त्यानंतर परंतु महाराष्ट्र नगरपालिका कायदे (सुधारणा) अधिनियम, २०२६ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकास किंवा त्यापूर्वी झालेल्या निवडणुकांमध्ये निवडून आली असेल, आणि जर त्या व्यक्तीने, ती निवडून आल्याचे ५ घोषित झाले असेल त्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या कालावधीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात कसूर केली असेल तर, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल आणि ती अध्यक्ष म्हणून राहण्यास अपात्र ठरेल.”.

२०२६ चा
महा.

सन २०२६ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक ९ याचे निरसन व व्यावृत्ती.

८. (१) महाराष्ट्र नगरपालिका कायदे (सुधारणा) अध्यादेश, २०२६, हा, याद्वारे, निरसित करण्यात येत आहे.

२०२६ चा
१० महा.
अध्या. ९.

(२) अशा प्रकारे निरसन झाले असले तरी, उक्त अध्यादेशाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५, यांच्या संबंधित तरतुदींन्वये करण्यात आलेली कोणतीही कृती किंवा कोणतीही कार्यवाही (काढण्यात आलेली कोणतीही अधिसूचना किंवा दिलेला आदेश यांसह) ही, या अधिनियमाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या संबद्ध अधिनियमांच्या संबंधित तरतुदींन्वये करण्यात आलेली कोणतीही कृती, कार्यवाही किंवा, यथास्थिति, काढण्यात आलेली अधिसूचना किंवा दिलेला आदेश असल्याचे मानण्यात येईल.

१८८८ चा ३.
१९४९ चा ५९.
१९६५ चा
महा. ४०.

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन

मुंबई महानगरपालिका अधिनियम (१८८८ चा ३) याची कलमे ५ब व ३७, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम (१९४९ चा ५९) याची कलमे ५ब व १९ आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४०) याची कलमे ९अ व ५१-१ब यांमध्ये अशा तरतूदी आहेत की, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती किंवा, यथास्थिती, नागरिकांचा मागासवर्ग यांतील व्यक्तींसाठी पालिका सदस्य, महापौर किंवा अध्यक्ष यांच्याकरिता राखीव असलेल्या जागेवर निवडणूक लढविण्यास इच्छुक असलेली प्रत्येक व्यक्ती, नामनिर्देशन पत्रासोबत, सक्षम प्राधिकाऱ्याने दिलेले जात प्रमाणपत्र आणि पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र सादर करील.

२. तथापि, वर निर्दिष्ट केलेल्या कलमांतील परंतुकांन्वये, उमेदवारांना, राखीव जागेवर निवडणूक लढविण्यासाठी नामनिर्देशन पत्रांसोबत, वैधता प्रमाणपत्र देण्यासाठी त्यांनी पडताळणी समितीकडे दाखल केलेल्या अर्जाची सत्यप्रत किंवा त्याचा अन्य कोणताही पुरावा; आणि त्यांच्या निवडून आल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत, पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र सादर करतील, असे हमीपत्र सादर करण्याची परवानगी आहे. असे वैधता प्रमाणपत्र, विनिर्दिष्ट केलेल्या सहा महिन्यांच्या कालावधीत सादर करण्यात कसूर केल्यास परिणामी, अशा व्यक्तींची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द होते आणि त्या पालिका सदस्य, महापौर, किंवा यथास्थिती, अध्यक्ष हे पद धारण करण्यास अपात्र ठरतात.

३. डिसेंबर, २०२५ व जानेवारी, २०२६ या महिन्यांमध्ये एकाच वेळी अनेक नगरपालिकांच्या निवडणुका घेण्यात आल्याने, जात पडताळणी समित्यांवर जात प्रमाणपत्रांची पडताळणी करण्याच्या व वैधता प्रमाणपत्रे देण्याच्या कामाचा अत्याधिक भार पडला आहे. त्यामुळे, अशा निवडणुकींमध्ये निवडून आलेल्या पालिका सदस्यांना विनिर्दिष्ट कालमर्यादित जात वैधता प्रमाणपत्र मिळविण्यात अडचणी येत आहेत. निवडून आलेल्या ज्या पालिका सदस्य, महापौर किंवा अध्यक्ष यांना पडताळणी समितीसमोर त्यांचे अर्ज प्रलंबित असल्यामुळे, अद्याप वैधता प्रमाणपत्र मिळालेले नाही, त्यांनी वैधता प्रमाणपत्र विनिर्दिष्ट कालमर्यादित सादर केलेले नाही, या कारणावरून अपात्र ठरणार नाहीत याची सुनिश्चिती करणे आवश्यक होते. म्हणून, संबंधित नगरपालिका कायदांच्या वर निर्दिष्ट केलेल्या कलमांमध्ये सुयोग्य सुधारणा करून, अशा निवडून आलेल्या पालिका सदस्य, महापौर व अध्यक्ष यांना वैधता प्रमाणपत्रे सादर करण्यासाठी आणखी सहा महिन्यांचा कालावधी वाढवून देण्याची, तरतूद करणे इष्ट आहे, असे वाटले.

४. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते, आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी, मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ यांत आणखी सुधारणा करण्याकरिता, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली होती, आणि, म्हणून, त्यांनी दिनांक १७ जून २०२६ रोजी महाराष्ट्र नगरपालिका कायदे (सुधारणा) अध्यादेश, २०२६ (२०२६ चा महा. अध्या. ९) हा प्रख्यापित केला होता.

५. उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करणे हा या विधेयकाचा हेतू आहे.

मुंबई,
दिनांक २२ जून, २०२६.

एकनाथ शिंदे,
उप मुख्यमंत्री (नगरविकास).

“परंतु, जिने नामनिर्देशनपत्र दाखल करण्याच्या दिनांकापूर्वी, तिच्या जात प्रमाणपत्राची पडताळणी करण्यासाठी पडताळणी समितीकडे अर्ज केलेला आहे, परंतु नामनिर्देशनपत्र दाखल करण्याच्या दिनांकास जिला वैधता प्रमाणपत्र मिळालेले नाही अशी व्यक्ती, नामनिर्देशन पत्रासोबत,—

(एक) वैधता प्रमाणपत्र देण्यासाठी तिने पडताळणी समितीकडे सादर केलेल्या अर्जाची सत्य प्रत किंवा पडताळणी समितीकडे असा अर्ज केला असल्याचा अन्य कोणताही पुरावा; आणि

(दोन) ती निवडून आल्याचे घोषित झाले असेल त्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत, पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र ती सादर करील असे हमीपत्र,

सादर करील :

परंतु आणखी असे की, जर अशा व्यक्तीने, ती निवडून आल्याचे घोषित झाले असेल त्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात कसूर केल्यास, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल आणि ती, महापौर म्हणून राहण्यास अपात्र ठरेल.”.

(३) ते (८)	**	**	**	**
३७-१अ. ते ३७-एक-अ-१.	**	**	**	**
३७अ.	**	**	**	**
३८ ते ५२७अ.	**	**	**	**
अनुसूची	**	**	**	**

(महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम यातील उतारे)

(सन १९४९ चा अधिनियम क्रमांक ५९)

१. ते ५. ** ** *

५अ. ** ** *

५-ब. अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती किंवा यथास्थिति, नागरिकांचा मागासवर्ग यांच्याकरिता राखीव जागेकरिता निवडणूक लढवण्यास इच्छूक असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीने नामनिर्देशन पत्राबरोबर, महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागासप्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० च्या तरतुदींना अनुसरून, सक्षम प्राधिकाऱ्याने दिलेले जातीचे प्रमाणपत्र व पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक असेल.

“परंतु, राज्य निवडणूक आयोगाने जाहीर केलेल्या निवडणूक कार्यक्रमानुसार, सार्वत्रिक किंवा पोट-निवडणुकांसाठी नामनिर्देशनपत्र भरण्याचा शेवटचा दिनांक हा, मुंबई महानगरपालिका, महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी (दुसरी सुधारणा) अधिनियम, २०२१ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापासून सुरु होणाऱ्या आणि ३१ डिसेंबर २०२२ रोजी संपणाऱ्या कालावधी दरम्यानचा असेल, त्याबाबतीत. जिने नामनिर्देशनपत्र भरण्याच्या दिनांकापूर्वी, आपल्या जातीच्या प्रमाणपत्राच्या पडताळणीसाठी पडताळणी समितीकडे अर्ज केलेला असेल परंतु नामनिर्देशनपत्र भरण्याच्या दिनांकाला जिला वैधता प्रमाणपत्र मिळालेले नसेल अशी व्यक्ती, नामनिर्देशन पत्रासोबत,—

(एक) वैधता प्रमाणपत्र देण्यासाठी तिने पडताळणी समितीकडे सादर केलेल्या अर्जाची सत्य प्रत किंवा पडताळणी समितीकडे तिने असा अर्ज केला असल्याबद्दलचा अन्य कोणताही पुरावा आणि

(दोन) ती निवडून आल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या मुदतीत, पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र ती सादर करील याबद्दलचे हमीपत्र,

सादर करील : ”.

परंतु आणखी असे की, त्या व्यक्तीने, ती निवडून आल्याच्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या मुदतीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात कसूर केल्यास, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द झाली असल्याचे पानण्यात येईल आणि ती पालिका सदस्य राहण्यास निरह ठरेल :

“परंतु, तसेच, मुंबई महानगरपालिका, महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी (तिसरी सुधारणा) अधिनियम, २०१८ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापूर्वी, पहिल्या परंतुकाच्या खंड (दोन) अन्वये कोणत्याही व्यक्तीने दाखल केलेल्या हमीपत्राच्या बाबतीत, अशा हमीपत्रामध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेली “सहा महिन्यांची” मुदत “बारा महिन्यांची” मुदत म्हणून दाखल करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल.”.

६. ते १८. ** ** *

१९. (१) ** ** *

(१अ) ** ** *

महापौर व
उपमहापौर.

(१ब) अनुसूचित जाती. अनुसूचित जमाती किंवा यथास्थिति, नागरिकांचा मागासवर्ग यांच्याकरिता राखीव असलेल्या महापौराच्या पदासाठी निवडणूक लढविण्यास इच्छूक असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीने, नामनिर्देशन पत्राबरोबर, महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेषमागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्यांच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, एचबी ५९६-३अ

२००० याच्या तरतुदीना अनुसरून सक्षम प्राधिकाऱ्याने दिलेले जातीचे प्रमाणपत्र व पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक असेल :

“परंतु, महापौर पदाच्या निवडणुकीसाठी नामनिर्देशनपत्र भरण्याचा शेवटचा दिनांक हा, मुंबई महानगरपालिका, महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी (दुसरी सुधारणा) अधिनियम, २०२१ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापासून सुरु होणाऱ्या आणि ३१ डिसेंबर, २०२२ रोजी संपणाऱ्या कालावधी दरम्यानचा असेल, त्याबाबतीत, जिने नामनिर्देशनपत्र भरण्याच्या दिनांकापूर्वी, आपल्या जातीच्या प्रमाणपत्राच्या पडताळणीसाठी पडताळणी समितीकडे अर्ज केलेला असेल परंतु नामनिर्देशनपत्र भरण्याच्या दिनांकाला जिला वैधता प्रमाणपत्र मिळालेले नसेल अशी व्यक्ती, नामनिर्देशन पत्रासोबत,—

(एक) वैधता प्रमाणपत्र देण्यासाठी तिने पडताळणी समितीकडे सादर केलेल्या अर्जाची सत्य प्रत किंवा पडताळणी समितीकडे तिने असा अर्ज केला असल्याबद्दलचा अन्य कोणताही पुरावा; आणि

(दोन) ती निवडून आल्याच्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या मुदतीत, पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र ती सादर करील याबद्दलचे हमीपत्र,

सादर करील : ” .

“परंतु आणखी असे की, त्या व्यक्तीने, ती निवडून आल्याच्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या मुदतीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात कसूर केल्यास, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द झाली असल्याचे मानण्यात येईल आणि ती महापौर राहण्यास निरह ठरेल.”.

“परंतु तसेच, मुंबई महानगरपालिका, महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी (तिसरी सुधारणा) अधिनियम, २०१८ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापूर्वी, पहिल्या परंतुकाच्या खंड (दोन) अन्वये कोणत्याही व्यक्तीने दाखल केलेल्या हमीपत्राच्या बाबतीत, अशा हमीपत्रामध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेली “सहा महिन्यांची” मुदत “बारा महिन्यांची” मुदत म्हणून दाखल करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल.”.

(२) ते (६)	**	**	**	**
१९-१अ. व १९अ.	**	**	**	**
२०. ते ४९३अ.	**	**	**	**
अनुसूची	**	**	**	**

(महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ यातील उतारे)

(सन १९६५ चा अधिनियम क्रमांक ४०)

१. ते ९.

**

**

**

**

१-अ. अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती किंवा, यथास्थिति, नागरिकांचा मागासवर्ग यांच्याकरिता राखीव असलेल्या जागेसाठी निवडणूक लढवण्यास इच्छुक असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीने नामनिर्देशन पत्राबरोबर, महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागासवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियम) अधिनियम, २००० च्या तरतुदींना अनुसरून, सक्षम प्राधिका-याने दिलेले जातीचे प्रमाणपत्र व पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक असेल.

राखीव जागेकरिता निवडणूक लढविणाऱ्या व्यक्तीने जातीचे प्रमाणपत्र व वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे.

“परंतु, राज्य निवडणूक आयोगाने जाहीर केलेल्या निवडणूक कार्यक्रमानुसार, सार्वत्रिक किंवा पोट निवडणुकांसाठी नामनिर्देशनपत्र भरण्याचा शेवटचा दिनांक हा, मुंबई महानगरपालिका, महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी (दुसरी सुधारणा) अधिनियम, २०२१ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापासून सुरु होणाऱ्या आणि ३१ डिसेंबर २०२२ रोजी संपणाऱ्या कालावधी दरम्यानचा असेल, त्याबाबतीत, जिने नामनिर्देशनपत्र भरण्याच्या दिनांकापूर्वी, आपल्या जातीच्या प्रमाणपत्राच्या पडताळणीसाठी पडताळणी समितीकडे अर्ज केलेला असेल परंतु नामनिर्देशनपत्र भरण्याच्या दिनांकाला जिला वैधता प्रमाणपत्र मिळालेले नसेल अशी व्यक्ती, नामनिर्देशन पत्रासोबत,—

(एक) वैधता प्रमाणपत्र देण्यासाठी तिने पडताळणी समितीकडे सादर केलेल्या अर्जाची सत्य प्रत किंवा पडताळणी समितीकडे तिने असा अर्ज केला असल्याबद्दलचा अन्य कोणताही पुरावा; आणि

(दोन) ती निवडून आल्याच्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या मुदतीत, पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र ती सादर करील याबद्दलचे हमीपत्र,

सादर करील : ”.

परंतु, आणखी असे की, त्या व्यक्तीने, ती निवडून आल्याचे घोषित झाल्याच्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या मुदतीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात कसूर केल्यास, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द झाली असल्याचे मानण्यात येईल आणि ती, परिषद सदस्य राहण्यास निरह ठरेल :

“परंतु तसेच, मुंबई महानगरपालिका, महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी (तिसरी सुधारणा) अधिनियम, २०१८ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापूर्वी, पहिल्या परंतुकाच्या खंड (दोन) अन्वये कोणत्याही व्यक्तीने दाखल केलेल्या हमीपत्राच्या बाबतीत, अशा हमीपत्रामध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेली “सहा महिन्यांची” मुदत “बारा महिन्यांची” मुदत म्हणून दाखल करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल.”.

१०. ते ५१.

**

**

**

**

५१अ-१अ व ५१-१अ

**

**

**

**

५१-१ब. अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती किंवा, यथास्थिति, नागरिकांचा मागास प्रवर्ग यांच्याकरिता राखीव असलेल्या सभापतीच्या पदासाठी निवडणूक लढविण्यास इच्छुक असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीने, नामनिर्देशनपत्राबरोबर, महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० याच्या तरतुदींना अनुसरून सक्षम प्राधिका-याने दिलेले जातीचे प्रमाणपत्र सादर करणे.

सभापतीच्या राखीव पदाकरिता निवडणूक लढविणाऱ्या व्यक्तीने जातीचे प्रमाणपत्र व वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे.

व पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक असेल :

“परंतु, अध्यक्ष पदाच्या निवडणुकीसाठी नामनिर्देशनपत्र भरण्याचा शेवटचा दिनांक हा, मुंबई महानगरपालिका, महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी (सुधारणा) अधिनियम, २०१८ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापासून सुरु होणाऱ्या आणि ३० जून २०१९ रोजी संपणाऱ्या कालावधी दरम्यानचा असेल, त्याबाबतीत, जिनं नामनिर्देशनपत्र भरण्याच्या दिनांकापूर्वी, आपल्या जातीच्या प्रमाणपत्राच्या पडताळणीसाठी पडताळणी समितीकडे अर्ज केलेला असेल परंतु नामनिर्देशनपत्र भरण्याच्या दिनांकाला जिला वैधता प्रमाणपत्र मिळालेलं नसेल अशी व्यक्ती, नामनिर्देशन पत्रासोबत,—

(एक) वैधता प्रमाणपत्र देण्यासाठी तिने पडताळणी समितीकडे सादर केलेल्या अर्जाची सत्य प्रत किंवा पडताळणी समितीकडे तिने असा अर्ज केला असल्याबद्दलचा अन्य कोणताही पुरावा ; आणि

(दोन) ती निवडून आल्याच्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या मुदतीत, पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र ती सादर करील याबद्दलचे हमीपत्र,

सादर करील : ”.

परंतु, आणखी असे की, त्या व्यक्तीने, ती निवडून आल्याचे घोषित झाल्याच्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या मुदतीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात कसूर केल्यास, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द झाली असल्याचं मानण्यात येईल आणि ती, अध्यक्ष राहण्यास निरह ठरेल :

“परंतु तसेच, मुंबई महानगरपालिका, महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी (तिसरी सुधारणा) अधिनियम, २०१८ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापूर्वी, पहिल्या परंतुकाच्या खंड (दोन) अन्वये कोणत्याही व्यक्तीने दाखल केलेल्या हमीपत्राच्या बाबतीत, अशा हमीपत्रामध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेली “सहा महिन्यांची” मुदत “बारा महिन्यांची” मुदत म्हणून दाखल करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल.”.

५१अ. व ५१ब.

** ** *

५२ ते ३५१.

** ** *

अनुसूची

** ** *

[सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३८.]

[मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र
महानगरपालिका अधिनियम आणि महाराष्ट्र
नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी
अधिनियम, १९६५ यांमध्ये आणखी सुधारणा
करण्याकरिता विधेयक.]

[श्री. एकनाथ शिंदे,
उप मुख्यमंत्री (नगरविकास).]

जितेंद्र भोळे,
सचिव-१,
महाराष्ट्र विधानसभा.